

Motion till riksdagen 2005/06:K7

av **Ingvar Svensson m.fl. (kd)**
med anledning av framst. 2005/06:RS3

Riksdagen i en ny tid

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar om subsidiaritetskontroll.
2. Riksdagen beslutar att ändra motionsinstitutet i enlighet med vad som anförs i motionen.
3. Riksdagen beslutar om ett nytt organ för forsknings- och framtidsfrågor.

Motivering

Riksdagskommitténs huvudbetänkande är det tredje större översynsarbetet av riksdagens arbetsformer sedan början av 1990-talet. Riksdagsutredningen lade fram sitt betänkande *Reformera riksdagsarbetet* år 1993 (förs. 1993/94:TK1). Riksdagskommittén lade år 2001 fram huvudbetänkandet *Riksdagen inför 2000-talet* (förs. 2000/01:RS1).

I Riksdagskommittén har huvudsakligen två frågekomplex kommit att diskuteras. Inledningsvis har kommittén fokuserat på att följa upp och utvärdera kommitténs förslag från huvudbetänkandet och riksdagsbeslutet år 2001. Det gäller utvärderingen av budgetprocessen inbegripet erfarenheterna efter valet, riksdagens arbete med uppföljning och utvärdering samt riksdagens hantering av EU-frågor. Därutöver har kommittén fäst uppmärksamhet vid ytterligare ett antal frågor som har konsekvenser för hur riksdagen möter framtidens utmaningar. Till dessa frågor hänförs forsknings- och framtidsfrågorna, motionshanteringen och utskottsorganisationen. Försök som initierats med nya debattformer har av kommittén utvärderats och följts upp och en diskussion har förts om vissa andra debattformer och riksmötets längd m.m. Ytterligare frågor som har diskuterats är riksdagens voteringar, det interparlamentariska samarbetet och jämställdhetsfrågorna i riksdagen.

Fel! Okänt namn på

Subsidiaritetskontroll

En aktiv granskning av EU-förslag från subsidiaritetsynpunkt stärker riksdagen. Exempelvis har det danska parlamentet beslutat att börja arbeta med en subsidiaritetskontroll enligt protokollet om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Så bör även den svenska riksdagen göra. Utgångspunkten kan vara det nuvarande subsidiaritetsprotokollet. Det är viktigt att riksdagen arbetar med subsidiaritetsfrågorna även om det konstitutionella fördraget inte träder i kraft som planerat. Riksdagen bör således redan nu besluta om de ändringar av riksdagsordningen som är nödvändiga för att en subsidiaritetskontroll enligt det konstitutionella fördragets tankegångar skall kunna förverkligas. Riksdagen kan själv besluta om detta, oberoende det konstitutionella fördragets öde.

Motionsinstitutet

Det är en brist i riksdagens arbetsformer att partier och ledamöter inte kan väcka motioner då en fråga är aktuell eller då ett väl underbyggt och genomarbetat förslag föreligger utan bara under en begränsad tid vid riksmötets inledning. Denna ordning leder till konsekvensen att motioner inte sällan väcks därför att det löper allmän motionstid, inte därför att man vill uppmärksamma ett samhällsproblem som man anser sig ha en bra lösning på.

Vi anser därför att tiden är mogen för att riksdagen skall övergå till en ordning där motioner får väckas när som helst under året, även när kammaren inte sammanträder. Detta är för övrigt den ordning som tillämpas i våra nordiska grannländers parlament. Vi tror inte att en sådan ordning skulle medföra någon ökning av antalet motioner. Vi vill hänvisa till att när motionstiden för så kallade hemställningsmotioner i den finska riksdagen (som ungefär motsvarar våra motioner med förslag om tillkännagivande till regeringen) för några år sedan avskaffades och ersattes med en fri motionsrätt ledde inte detta till någon ökning av antalet motioner.

Fri motionsrätt får inte påverka följd motionsinstitutet. Därför måste det slås fast i RO att endast motioner som väcks inom den föreskrivna tiden om 15 dagar efter det att initiativet anmäldes i kammaren behandlas i samband med initiativet. Institutet ”motioner med anledning av större vikt” (3 kap. 13 § RO) kan avskaffas.

Ett genomförande av förslagen med fri motionsrätt kräver ändringar i 3 kap. 10–13 §§ RO enligt följande:

Nuvarande lydelse

10 §

Motioner får *en gång om året* väckas i fråga om allt som kan komma under riksdagens prövning (*allmän motionstid*). *Den allmänna motionstiden pågår, om inte riksdagen på förslag av talmannen bestämmer annat, från början av riksmöte som inleds under augusti, september eller oktober och så länge som motioner får lämnas med anledning av budgetpropositionen.*

Föreslagen lydelse

Motioner får när som helst under riksmötet väckas i fråga om allt som kan komma under riksdagens prövning.

11 §

Nuvarande lydelse

Motioner med anledning av en proposition, en skrivelse, en framställning eller en redogörelse får väckas inom femton dagar från den dag då propositionen, skrivelsen, framställningen, anmäldes i kammaren. Om en proposition eller en framställning måste behandlas skyndsamt, får riksdagen, om den anser att det finns synnerliga skäl, på förslag av regeringen eller det riksdagsorgan som lämnat framställningen besluta om kortare motionstid. Om det finns särskilda skäl får riksdagen på förslag av talmannen besluta att förlänga motionstiden.

Föreslagen lydelse

Motioner med anledning av en proposition, en skrivelse, en framställning eller en redogörelse måste, för att kunna behandlas tillsammans med propositionen, skrivelsen, framställningen eller redogörelsen, väckas inom femton dagar från den dag då propositionen, skrivelsen, framställningen, anmäldes i kammaren. Om en proposition eller en framställning måste behandlas skyndsamt, får riksdagen, om den anser att det finns synnerliga skäl, på förslag av regeringen eller det riksdagsorgan som lämnat framställningen besluta om kortare motionstid. Om det finns särskilda skäl får riksdagen på förslag av talmannen besluta att förlänga motionstiden.

12 §

Nuvarande lydelse

Om behandlingen av en proposition, en skrivelse, en framställning eller en redogörelse har uppskjutits från en valperiod för riksdagen till nästa, får motioner med anledning av propositionen, skrivelsen, framställningen eller redogörelsen väckas inom sju dagar från början av den nya valperioden.

Föreslagen lydelse

Om behandlingen av en proposition, en skrivelse, en framställning eller en redogörelse har uppskjutits från en valperiod för riksdagen till nästa, måste motioner med anledning av propositionen, skrivelsen, framställningen eller redogörelsen, för att kunna behandlas tillsammans med propositionen, skrivelsen, framställningen eller redogörelsen, väckas inom sju dagar från början av den nya valperioden.

13 §

Nuvarande lydelse

Motioner med anledning av en händelse av större vikt får väckas gemensamt av minst tio ledamöter, om händelsen inte kunde förutses eller beaktas under den allmänna motionstiden eller någon annan motionstid som anges i detta kapitel.

Föreslagen lydelse

(Paragrafen utgår)

Fel! Okänt namn på

Forsknings- och framtidsfrågor

Riksdagskommittén har diskuterat om det finns behov av några institutionella förändringar för riksdagens arbete med forsknings- och framtidsfrågor. Flera alternativa organisatoriska lösningar för att få till stånd en ökad fokusering på forsknings- och framtidsfrågor i riksdagsarbetet har diskuterats. Ett alternativ som alltför snabbt avfärdats av kommittén är att skapa ett nytt organ i form av ett utskott, en delegation eller en beredning. Som argument anför kommitténs majoritet att det finns risk för att forsknings- och framtidsfrågorna marginaliseras om ett särskilt organ fick huvudansvaret för dessa frågor. Vi kristdemokrater delar inte den uppfattningen. Det är i dagens organisation som dessa marginaliseras.

I Martin Brothéns studie över medborgarnas och riksdagsledamöternas bedömningar av riksdagens starka och svaga sidor hävdar också ledamöter att ett av riksdagens problem är den bristande förmågan att förutse framtida problem innan de blir akuta. Riksdagskommittén kommer till slutsatsen att det inte skall etableras några särskilda organisatoriska lösningar för forsknings- och framtidsfrågorna. För att höja statusen på forsknings- och framtidsfrågorna i riksdagen ser Kristdemokraterna, mot bakgrund av t.ex. de organisatoriska lösningarna med ett framtidsutskott i Finlands riksdag, utskottet för teknikutvärdering i Grekland, departementet för vetenskap, teknologi och innovation i Danmark samt utskottet för vetenskap och teknologi i Italien, mer positivt på möjligheterna att inrätta ett särskilt organ för forsknings- och framtidsfrågor. Huruvida den organisatoriska formen skall vara ett permanent utskott, delegation eller beredning får närmare utredas. Kristdemokraterna anser att forskningspolitiken skall hanteras övergripande och ses i helhet.

Stockholm den 1 februari 2006

Ingvar Svensson (kd)

Helena Höij (kd)

Olle Sandahl (kd)

Ingemar Vänerlöv (kd)

Peter Althin (kd)

Yvonne Andersson (kd)